

[Gustav Pedersen.]

det, således som det også er foreslået af kommissionen, vil være forsvarligt at simplificere arbejdet. Jeg nævner blot et spørgsmål, som har været drøftet, hver gang prisloven har været diskuteret, nemlig spørgsmålet om genanskaffelsesprisen. Det ville have været overordentlig farligt i besættelsesårene, hvis dette problem havde fået for megen plads i prisdannelsen; da var man nemlig nogenlunde sikker på, at når en vare skulle genkøbes, var den altid betydelig dyrere end den i øjeblikket på lager eller i butik liggende vare. Det kunne derfor være farligt, om man ved fastsættelsen af udsalgsprisen lod genanskaffelsesprisen spille en for stor rolle, for når der var fortsat prisstigning, kunne det netop medføre, at man ville gemme varen for at få en endnu større genanskaffelsespris. Selvom der på adskillige områder endnu vil gå et stykke tid, inden der er tilstrækkelig forsyning med varer, er risikoen ved en sådan spekulation allerede på nuværende tidspunkt ikke helt lille, og derfor kan man heller ikke regne med, at spørgsmålet om genanskaffelsespris indeholder den samme fare som i den tid, da der ikke var nogen tvivl om, at næste indkøb altid ville foregå til højere priser. Indenfor de dominerende verdensmarkeder har der på visse områder kunnet konstateres enten stabilitet i priserne eller i visse tilfælde endog vigende priser — hvad man kan lægge i det, ved jeg selvfølgelig ikke, men alene det, at man ikke på forhånd kan betragte det som givet, at genanskaffelsesprisen bliver højere end prisen på det forhåndenværende varelager, skulle modvirke ikke blot tendensen til at tage højere priser end egentlig forsvarligt, men også tendensen til at gemme varer, man mangler rundt om hos forbrugerne, i forhåbning om endnu højere avance.

Jeg er forsåvidt enig med kommissionen i, at den gamle kalkulationsmetode, som var forudsat i den oprindelige § 8, efterhånden har overlevet sig selv. Jeg tror, jeg har lov til at sige nu, da man går over til mere enkle kalkulationsmetoder, at man ikke har haft det tidligere system hverken af lyst til at genere handelen eller andre erhvervsområder eller af lyst til at få en så stor og så dyr administration som overhovedet muligt. Det var imidlertid nødvendigt at have et udgangspunkt for beregning af priser og avancer, og selvom det, man havde i den gamle § 8, ikke var ideelt, måtte det være en slags rettesnor. Grundprincippet deri har forsåvidt været ufuldstændigt at arbejde efter alene af den grund,

at man ikke i noget tilfælde var i stand til at fastholde det fuldtud, man måtte give de erhvervsdrivende en slags dyrtidsregulering, men der var alligevel noget i retning af et fast udgangspunkt. Jeg vil tro, at det skulle være gørligt uden alt for stor risiko at simplificere arbejdet, i særdeleshed når der, om det skulle være nødvendigt, er adgang til at fastsætte maksimalpriser, eventuelt maksimalavance. Det vil altså sige, at hvis prisdannelsen ikke kan foregå på nogenlunde forsvarlig og betryggende måde for forbrugerne, må der være adgang for pris kontrolrådet til at gribe ind. Så bliver spørgsmålet, om de erhvervsdrivende selv vil være i stand til indenfor de grænser, som endnu må trækkes i sådanne forhold, at gøre indgrebene og fastsætte maksimalpriser og maksimalavancer til så lidt som overhovedet muligt.

Såvidt jeg kan forstå, erkender alle erhvervskredse, at det forslag, der nu foreligger til § 8, er betydelig lettere at administrere end den gamle prislovs § 8; det skulle altså forsåvidt være et anvendeligt grundlag for den overgangstid, vi nu skal igennem. Jeg håber også, at man vil betragte forslaget ud fra den synsvinkel, at vi står overfor en periode, hvori man skal tilpasse sig en ny tilstand, og hvori det netop gælder om ikke at slå noget i stykker.

Der er i den diskussion, der er ført, en afstandtagen; der har i visse tilfælde først og fremmest været tænkt på erhvervenes interesser. Jeg vil have lov til at understrege, at selvom erhvervenes interesser har deres berettigelse, må vi ikke glemme, at erhvervene ikke er interesserede i, at helhedens interesser trædes for nær, og det er som sagt prislovens funktion i den resterende del af perioden, indtil konkurrencen kan overtage hovedparten, at hindre, at der kommer prisdannelser, som er ufor-svarlige, som er urimelige overfor forbrugerne; de er i virkeligheden i det lange løb til mindst lige så stor skade for de erhvervsdrivende som for forbrugerne som helhed.

Jeg tror ikke, det havde været muligt, selvom man havde haft mere tid, at udarbejde et forslag med virkelig store og gennemgribende ændringer, der kunne være, indtil det hele kan overses, eller rettere indtil det meste af prisloven kan undværes; vi ved ikke ret meget om det, der sker blot nogle måneder frem i tiden, og derfor kan der ifølge sagens natur heller ikke være tale om en gennemgribende ændring i alle forhold. Men de ændringer, der er foreslået, synes jeg er rimelige og naturlige, det er administrative lettelser, som det er for-